

Українська мова за професійним спрямуванням
1 курс, фортепіанний факультет

Питання та завдання 1 (за 13.03)

З теми «Професійна комунікація»:

- Написання презентації музичного твору
- Розширені відповіді на запитання:
 1. Види публічного мовлення
 2. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконування
 3. Функції та види бесід.
 4. Форми колективного вирішення професійних проблем.

Література: Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням. К.: Алерта, 2011.

З теми «Повторення синтаксису та пунктуації»:

Повторення попередніх тем.

1. А: Запишіть текст, розставляючи пропущені розділові знаки. Поясніть уживання тире між підметом і присудком.

Б: Сформулюйте коротко власне ставлення до гумору. Аргументуйте свою точку зору.

Гумор це еліксир молодості. Кажуть, що почуття гумору визначає здоров'я нації — і фізичне і душевне. Це так. Але разом із тим сміх чудовий засіб комунікації. Люди сміються всі: сміються дід і дитина козак і гречкосій космонавт і садівник батько і мати дівчина і хлопець німець і японець бог і чорт, віруючий і атеїст усі представники людської породи. Усмішка здорової людини найкращий вияв інтелекту космосу. Хороший сміх сам по собі, посмішка над кимось, коли сміються не першими, а останніми. Але найкращий сміх це самоіронія, коли людина ніби дивиться на себе збоку й насміхається над своїми власними недоліками або оптимістично аналізує недоліки середовища й обставин, що визначають її долю (За М. Никончуком).

2. Спишіть, розставляючи потрібні розділові знаки. Поясніть пунктуацію в реченнях з однорідними членами. Визначте синтаксичну роль однорідних членів речення.

1. Був погожий золотистий жовтневий ранок (Ю. Збанацький).
2. Весна квітчає буйні коси і вируша в далеку путь (Л. Дмитерко).
3. Я з дитинства люблю теплі лагідні вересневі дні (І. Цюпа).
4. Тепла липнева ніч пролітає садками посадками скиртами в полях (О. Гончар).
5. Холодні осінні тумани клубочаться вгорі та спускають на землю розкішні мокрі коси (М. Коцюбинський).
6. На високих жовтогарячих шпильястих тополях іскрилося осіннє сонце (Я. Байі).
7. Осінній терпкий вітерець бавиться різноколірними кружальцями вибагливо встеляє ними асфальт доріжок (Б. Волинець).

8. З північного заходу повільно напливала широким півколом низька кучерява хмара (В. Бабляк).

Відокремлені члени речення.

Пояснення:

Є речення:

1. На столі лежить книга. Вона прочитана вчора.
2. На столі лежить книга, яка прочитана вчора.
3. На столі лежить книга, прочитана вчора.

Вони ідентичні за змістом, але різні за структурою: В першому випадку є 2 речення, в 2 – складне, в 3 – просте з відокремленим членом речення.

Подібний приклад:

1. Ми вивчаємо історію. Тому ми краще розуміємо сучасність.
2. Ми вивчаємо історію, тому ми краще розуміємо сучасність.
3. Вивчаючи історію, ми краще розуміємо сучасність.

Отже, відокремлені члени речення представляють «згорнуте» речення.

Умови відокремлення означень і обставин різні.

Відокремлені означення

Відокремлення означень залежить від позиції по відношенню до означуваного слова, способу вираження означуваного слова, додаткових значень.

Розглянемо речення:

1. На столі лежить книга, прочитана вчора.
2. Прочитана вчора книга лежить на столі.
3. Прочитана вчора, вона лежить на столі.
4. Прочитана вчора, лежить книга на столі.
5. Втомлени після дороги, діти швидко заснули.

Пояснення:

У реченні 1 означення стоїть після означуваного слова (книга) – тому відокремлюється, а у реченні 2 означення стоїть перед означуваним словом – тому не відокремлюється

У реченні 3 означуване слово виражене особовим займенником.

У реченні 4 між означенням і означуваним словом стоять інші члени речення (тут – присудок «лежить»)

У реченні 5 відокремлене означення має додаткове обставинне значення (Діти швидко заснули, тому що були втомлени)

Література:

Козачук Г. О. Українська мова: практикум. Київ: Вища школа, 1997.

Маркотенко Т., Горошина О. Українська мова: інтерактивний довідник. Харків: Весна, 2012.

Фурдуй М. І. Українська мова: практикум. Київ: Либідь, 2011.

Питання та завдання 2 (за 20.03)

З теми «Професійна комунікація»:

Вирішення тестів:

1. *Визначте різновид функції спілкування, що передбачає узгодження дій під час здійснення спільної діяльності*

- А. Інтегративна
- Б. Інформаційно-комунікативна
- В. Координаційна
- Г. Інтерактивна

2. *Визначте жанри публічного виступу:*

- А. Доповідь, промова, виступ, обговорення
- Б. Доповідь, промова, виступ, повідомлення
- В. Доповідь, осуд, виступ, повідомлення
- Г. Доповідь, промова, сповідь, повідомлення

3. *Процес обґрунтування людиною певного положення з метою переконання в його істинності, доцільності називається :*

- А. Сугестією;
- Б. Сублімацією;
- В. Презентацією;
- Г. Аргументацією

4. *Запитання, на які важко відповісти однозначно (так/ні) називаються*

- А. Відкритими
- Б. Закритими
- В. Альтернативними
- Г. Риторичними

5. *До видів публічного мовлення належать:*

- А. Соціально-політичне, академічне, судове, урочисте, церковно-богословське;
- Б. Соціально-політичне, академічне, судове, урочисте, прокламаційне;
- В. Соціально-політичне, наукове, судове, святкове, церковно-богословське;
- Г. Соціально-політичне, академічне, судове, ритуальне, церковно-богословське.

6. *Невеликий усний виступ, що має на меті висвітлення певної інформації, вплив не тільки на розум, а й на волю й почуття слухачів називається*

- А. Презентацією
- Б. Промовою
- В. Лекцією
- Г. Виступом у дискусії

7. *Чому сприяє зворотний зв'язок у публічному мовленні:*

- А. Згоди з промовцем

- Б.** Активних дій слухачів
- В.** Свідомому сприйманню інформації
- Г.** Інертному сприйманню інформації

8. Доповідь, у якій повідомляється про роботу, виконану особою чи колективом за певний період, називається

- А.** Діловою
- Б.** Науковою
- В.** Політичною
- Г.** Звітною

9. До функцій бесід не належить:

- А. Формування перспективних заходів;
- Б. Підтримка ділових контактів на різних рівнях;
- В. Переконавання у правильності однієї думки;
- Г. Стимулювання дій у новому напрямі

10. До якого різновиду управлінського спілкування належить бесіда, коли керівник висловлює зауваження з приводу роботи чи поведінки підлеглого

- А. директивна;
- Б. контрольна;
- В. оцінна;
- Г. виховна

З теми «Повторення синтаксису та пунктуації»:

Відокремлені обставини

- Діти слухали розповідь екскурсовода, вмостившись на килимі трав.
- Поснідавши, друзі рушили в путь.
- Незважаючи на малесенький вітерець, було дуже спекотно.
- На Володимирській гірці, в Києві, над Дніпром, грали мирно діти.
- Вона працювала спустивши рукава.
- Вони жили ні з ким не знайомлячись.

Вправа 1. Поясніть розділові знаки.

1. В печері золотій жив гордий Тигр, величний, можновладний. 2. Безлюдне подвір'я, просторе, піскувате й гаряче, нагадувало собою шматок південної пустелі, кимось ненароком закинутий сюди. 3. Зацікавлені появою незнайомої дівчини, діти вибігли до воріт, проводжаючи її очима. 4. На високому березі, з обшитою каменем набережною, стояло село, красиве, незруйноване, мирне. 5. Не піймавши, не кажи, що злодій. 6. Осяяні сонцем, гори блищать. 7. Схвильована, вона швидко вибігла з кімнати. 8. За хатою, на північному причілку, росте розлога вишня. 9. Завдяки таланту та працьовитості, він став визначним науковцем. 10. Велосипедист їхав, не зменшуючи швидкості, але, глянувши вправо, раптово зупинився.

Вправа 2. Перепишіть, розставляючи розділові знаки.

1. Хліба змиті дощем яскраво зеленіли. 2. До Лева грізного сумна, мов сирота, припленталась Лисиця без хвоста. 3. Сильна і вправна вона працювала завзято і самовіддано. 4. Починаючи з XIX століття українська література посідає одне з ключових місць у світовому літературному процесі. 5. Ясне сонце тепле й приязне ще не встигло наложити палаючих слідів на землю. 6. Швидко надходив вечір морозний, зоряний. 7. Жайворонок висить на невидимій нитці співаючи весну. 8. Завжди спокійний, розважливий і

зовні скептичний він метушився тепер, як молодий поет. 9. Ніч осяяна цвітом яблуні затуманена, мов роса. 10. Спокійна, зосереджена, уважна до кожного дівчина завжди мала багато друзів. 11. Важко кидати землю не залишивши не ній ніякого доброго сліду. 12. Село зачароване зоряним небом синіє розкиданими хатками. 13. Сергієві незважаючи на веселий вечір стало журно. 14. Співа моя душа прозора і крилата любові сповнена до всього і до всіх.

Вправа 3. Пояснювальний диктант.

Перепишіть, розставляючи розділові знаки. Зробіть синтаксичний і пунктуаційний розбір речень (усно). Підкресліть у реченнях відокремлені члени, схарактеризуйте їх і визначте спосіб вираження.

1. Не сіявши не оравши не буде жито родити (Нар. творчість).
2. Чудовий піаніст Лисенко надзвичайно тонко й художньо передав твори Шумана Шонена Ліста (В. Дяченко).
3. Діла мої буденні й великі відкриті перед людством (Б. Олійник).
4. Якби хліб та одежа то їв би козак лежа (Нар. творчість).
5. Природний співак він любив пісні і в душі пишався своїм артистичним хистом (В. Дяченко).
6. І на оновленій землі врага не буде супостата (Т. Шевченко).
7. З путі далекої вернувся машиніст укритий порохом увесь пропахлий димом (М. Рильський).
8. Жінка дивиться на Десну заклопотано наче велике щастя її чекає на тому березі посеред лугів де трави такі високі що можна заблукати (О. Довженко).

Вправа 4.

Подані речення перебудуйте так, щоб утворилися речення з відокремленими членами. Запишіть їх.

1. Тиха холодна ніч обняла землю (М. Коцюбинський).
2. Над морем піднімались високо в небо дикі, стрімкі, скелисті гори (І. Нечуй-Левицький).
3. Високо й густо розрісся вишняк, що він посадив (І. Нечуй-Левицький).
4. Неначе лебідь купалося сонце в лісовому озері, яке від краю заросло чубатим очеретом і широкою рогозою (М. Стельмах).
5. Старий орел, який був давнім мешканцем степу, сидів нерухомо на кручі (І. Нечуй-Левицький).

Вправа 5. Лінгвостилістичний аналіз висловлювання.

— Виразно прочитайте висловлювання. Дослідіть, яку функцію в ньому відіграють ускладнювальні компоненти (однорідні й відокремлені члени).

Благословенна річка

Дніпро! Від цього слова спадає з тебе зневіра і втома, і зцілюєшся ти, ослаблений, і повертаєш собі життєдайні сили.

Не в образі водного шляху, не у вигляді повені, нестримної, буркотливої, не в картині сизого безмежжя простору, сповненого світла, барв і гомону, постає Дніпро. Він є символом нашої сутності, вічного буття народу, його багатства, сили і здоров'я.

Висвітливши у своїй душі цей символ, воскресаєш, як тлінний Лазар з небуття. Стаєш мов хрест на церковній бані — святий і чистий.

Дніпро... Розділився, монолітний і дужий, на річки, потоки й рукави, ніби стомився дорогою й спинитися хоче. Досягаючи столиці України, він омиває зелені острови, тихою гладінню засинає на лебединих озерах. Та допавши до зелених круч Печерська, виривається на степовий простір. Тоді благословляють золотим блиском його нестримний біг до моря суворі шпилі Лаврських соборів (За Р. Іваничуком; 130 слів).

Вправа 6. Тестові завдання

1. Укажіть речення, у якому потрібно поставити тире між підметом і присудком
А Людина повинна жити красою, добром, правдою (П. Загребельний).
Б Рабство в'язниця душі (Теренцій Публій).
В Лише той не знає смерті, хто творить сам життя (В. Сосюра).
Г Овіяна вітром веселка в моїх зацвітає очах (А. Малишко).
2. Укажіть речення, у якому допущено пунктуаційну помилку
А Життя — це і усмішка, і сльози це солоні (Л. Костенко).
Б Лози, висип, кручі, ліс — усе блищить і сяє на сонці (О. Довженко).
В Прилітайте, сизокрилі мої голуб'ята, із-за Дніпра широкого (Т. Шевченко).
Г Уміти користуватися словом велике мистецтво (В. Сухомлинський).
3. Укажіть речення, яке не містить пунктуаційної помилки
А Із цим нестерпним відчуттям він кудись провалився, але згодом почав спливати, чи виходити з небуття (М. Стельмах).
Б І враз затремтіло молоде листя, зашамотіло струсило з себе дощ самоцвітів (М. Коцюбинський).
В І квіти, і зорі, й зеленії віти провадять розмови кохані про вічну силу весни на сім світі, про чари потужні весняні (Леся Українка).
Г У небі то розгоряються то погасають сліпучі ракети (Ю. Збанацький).
4. Звертання на письмі може виділятися за допомогою А двокрапки, тире і ком
Б ком і знака оклику В тире і знака оклику Г двокрапки, тире, ком і знака оклику
5. Укажіть речення, у якому вжите вставне словосполучення (окремі розділові знаки пропущено)
А Почин кажуть великий чоловік (Панас Мирний).
Б Власне кажучи вечір уже минув, і вже сама ніч! (Остап Вишня).
В Теплий кожух тільки шкода не на мене шитий (Т. Шевченко).
Г Полювання як ви потім побачите потребує чимало часу (Остап Вишня).
6. Укажіть речення, у якому допущено пунктуаційну помилку
А Справді, добре сміється той, хто сміється останній (М. Стельмах).
Б Всяке трапитись, може, на довгім віку (О. Підсуха).

В І мені осіння ніч короткою здається (Леся Українка).

Г Морозний сніг, блискучий та легкий, здається, падає на серце прямо (М. Рильський). Відповіді: 1 Б; 2 Г; 3 В; 4 Б; 5 Б; 6 Б.

Вправа 7. Скласти есе на тему «Видатна людина», використовуючи прості ускладнені речення.